

FORSVARSMINISTERIET
DANISH MINISTRY OF DEFENCE

FMN-KFB
2018/006646 - 841785
7. november 2018

Rådsmøde (udenrigsanliggender - forsvar) den 20. november 2018

Samlenotat

1. EU-NATO-samarbejdet	2
2. CSDP-missioner og -operationer	4

1. EU-NATO-samarbejdet

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Rådet (udenrigsanliggender - forsvar) ventes den 20. november 2018 at gøre status for arbejdet med implementeringen af EU-NATO-fælleserklæringerne fra NATO-topmøderne i hhv. Warszawa i juli 2016 og Bruxelles i juli 2018 med fokus på de nu i alt 74 iværksatte samarbejdstiltag. Der forventes ikke vedtaget rådskonklusioner. NATO's generalsekretær Jens Stoltenberg forventes at deltage i Rådets drøftelser af EU-NATO-samarbejdet.

2. Baggrund

På NATO-topmødet i Warszawa i juli 2016 undertegnede hhv. formanden for Det Europæiske Råd, Donald Tusk, EU-kommissionsformand Jean-Claude Juncker og NATO's generalsekretær Jens Stoltenberg EU-NATO-fælleserklæringen.

I fælleserklæringen opfordres til, at forbindelserne mellem EU og NATO styrkes i lyset af dels de to organisationers fælles mål og værdier, dels de udfordringer, som begge organisationer står over for. Erklæringen peger på syv områder med særligt potentiale for et styrket samarbejde: 1) hybride trusler, 2) operativt samarbejde, 3) cybersikkerhed og -forsvar, 4) udviklingen af forsvarskapaciteter, 5) styrkelse af forsvarsindustrien, 6) koordination af øvelser og 7) støtte til kapacitetsopbygning i nærområdet.

Med udgangspunkt i fælleserklæringen er der ad to omgange blevet udledt i alt 74 konkrete samarbejdstiltag på de syv områder. Disse blev politisk godkendt i NATO og EU i hhv. december 2016 og december 2017. Blandt nye tiltag er bl.a. samarbejde om militær mobilitet, koordination af antiterrorestøtte til fælles partnere samt udveksling af oplysninger i kampen mod terror. I forbindelse med NATO-topmødet i juli 2018 i Bruxelles udsendte lederne fra EU og NATO endnu en fælleserklæring mhp. at markere den fortsatte vigtighed af EU-NATO-samarbejdet samt de fremskridt, der allerede nu er opnået.

EU's institutioner vurderer, at implementeringen af fælleserklæringerne og de 74 samarbejdstiltag er i god gænge. Der er dialog på både politisk og militært niveau mellem EU og NATO. Derudover er der bl.a. blevet etableret et operationelt samarbejde mellem EU's Operation Sophia og NATO's Operation Sea Guardian i Middelhavet, og i september-oktober 2017 gennemførtes EU-øvelsen "EUPACE2017" parallelt med NATO's "CMX2017". Endnu en parallel øvelse ventes gennemført til november i år, denne gang med EU som lead (EU HEX ML 18).

Implementeringen af fælleserklæringerne skal ses i sammenhæng med opfølgningen på de sikkerheds- og forsvarspolitiske aspekter i EU's Globale Strategi (EUGS). EUGS understreger bl.a. behovet for at styrke EU-NATO-samarbejdet i lyset af det stigende trusselsniveau i og omkring Europa, der

har skabt behov for yderligere koordination og komplementaritet mellem de to organisationers sikkerheds- og forsvarspolitiske indsatser og instrumenter.

3. Formål og indhold

Der forventes på rådsmødet en drøftelse af status for arbejdet med implementeringen af de 74 tiltag for et styrket EU-NATO-samarbejde, herunder med særligt fokus på samarbejdet omkring hybride trusler. Der forventes ikke vedtaget rådskonklusioner. NATO's generalsekretær Jens Stoltenberg forventes at deltage.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets Udenrigsudvalg (AFET) har senest i sin betænkning af den 25. maj 2018 om forbindelserne mellem EU og NATO udtrykt opbakning til udbygningen af et komplementært EU-NATO-samarbejde.

5. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Dagsordenen har ikke været i høring.

9. Generelle forventninger til andres landes holdninger

Der forventes generelt bred opbakning til at fortsætte implementeringen af de 74 samarbejdstiltag med henblik på at styrke EU-NATO-samarbejdet, herunder for så vidt angår samarbejdet om imødegåelse af hybride trusler.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at EU-NATO-samarbejdet styrkes, også i lyset af det stigende trusselsniveau i og omkring Europa, herunder at der arbejdes videre med implementeringen af de 74 tiltag med henblik på at styrke EU-NATO-samarbejdet. Samarbejdet bør implementeres uden unødvendig duplikation mellem de to organisationers indsatser og instrumenter, således at de samlede ressourcer anvendes mest hensigtsmæssigt. Fra dansk side lægges vægt på, at forudsætningen for samarbejdet er en fælles forståelse af, hvad EU gør bedst, og hvad NATO gør bedst, og at samarbejdet udbygges på de områder, hvor det skaber konkret merværdi. Danmark deltager i drøftelser af EU-NATO-samarbejdet under respekt for EU-forsvarsforbeholdet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Status for EU-NATO-samarbejdet blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 22. juni 2018.

2. CSDP-missioner og -operationer

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Rådet (udenrigsanliggender - forsvar) ventes den 20. november 2018 at gøre status for EU's igangværende missioner og operationer under den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP) med fokus på EU's CSDP-engagement i Sahel samt EU's sømilitære operation i Middelhavet, Operation Sophia. Derudover ventes en strategisk drøftelse af modaliteterne for EU's CSDP-udsendelser, samt af hvordan CSDP-missioner og -operationer anvendes som et aktivt værktøj i felten. Der forventes ikke vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

EU's missioner og operationer er en del af EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP). EU har aktuelt 10 aktive civile missioner og seks aktive militære missioner og -operationer. Dagsordenspunktet forventes at være fokuseret omkring EU's CSDP-engagement i Sahel – der aktuelt udgøres af EU's militære træningsmission i Mali (EUTM Mali) samt EU's civile kapacitetsopbyggende missioner i hhv. Mali (EUCAP Sahel Mali) og Niger (EUCAP Sahel Niger) - samt EU's sømilitære operation i Middelhavet, Operation Sophia. Derudover forventes en strategisk drøftelse af modaliteterne for EU's CSDP-udsendelser, samt af hvordan CSDP-missioner og -operationer kan anvendes som et aktivt værktøj i felten.

EU's civile mission EUCAP Sahel Niger blev iværksat tilbage i 2012 med henblik på at støtte kapacitetsopbygningen af de nigerske sikkerhedsaktører. Via uddannelse og rådgivning bidrager missionen til udviklingen af en integreret, varig og menneskerettighedsbaseret tilgang blandt de forskellige nigerske sikkerhedsagenturer i kampen mod terrorisme og organiseret kriminalitet. I juli 2016 blev missionens mandat udvidet til også at omfatte støtte til Nigers centrale og lokale myndigheder samt sikkerhedsstyrkerne i forbindelse med udarbejdelse af politikker, teknikker og procedurer for bedre at kontrollere og imødegå irregulær migration.

EU's militære træningsmission EUTM Mali blev iværksat i 2013 med henblik på at bidrage til at genopbygge effektive og ansvarlige væbnede styrker i Mali, der er i stand til at varetage landets langsigtede sikkerhed og under civil myndighed at genoprette landets territoriale integritet. Missionen leverer uddannelse til enheder i Malis væbnede styrker, bidrager til udviklingen af deres egen uddannelseskapacitet samt rådgiver de maliske myndigheder ift. reform af hæren.

EU's civile mission EUCAP Sahel Mali blev iværksat i 2015 med henblik på at støtte den maliske stat og de interne sikkerhedsstyrker i forhold til at sikre den forfatningsmæssige og demokratiske orden og betingelserne for varig fred samt fastholde dens myndighed på hele det maliske område. Missionen består af et rådgivnings- og undervisningshold, som arbejder sammen med de interne sikkerhedsstyrker og på ministerniveau.

De tre CSDP-missioner er en del af EU's samlede tilgang til sikkerhed og udvikling i Sahelregionen. Rådet vedtog den 20. juni 2017 en afgørelse, der åbner mulighed for en regionalisering af CSDP-missionerne i Sahelregionen. Til formålet er der oprettet en regional koordineringscelle, der er baseret inden for rammerne af EUCAP Sahel Mali, og som består af eksperter i intern sikkerhed og forsvar i G5 Sahellandene, der er udstationeret i Mali, men også i EU's delegationer i andre G5 Sahellande, herunder Mauretanien, Burkina Faso, Niger og Tchad.

EU's sømilitære operation EUNAVFOR MED Operation Sophia blev iværksat i 2015 som led i EU's samlede tilgang til håndteringen af irregulær migration. Operationen har til formål at ødelægge forretningsmodellen for menneskesmuglere og menneskehandlere i det sydlige centrale Middelhavsområde, bl.a. for at forhindre yderligere tab af menneskeliv på Middelhavet. Operationen har to støtteopgaver: uddannelse af den libyske kystvagt og flåde og bidrag til gennemførelsen af FN's våbenembargo på åbent hav ud for Libyens kyst i overensstemmelse med UNSCR 2292 (2016) og 2357 (2017). Siden 2015 har operationen bidraget til arrestation og udlevering af mere end 140 mistænkte migrantermuglere og menneskehandlere til de italienske myndigheder samt neutraliseret mere end 500 fartøjer. Desuden har operationen bidraget til at redde næsten 45.000 menneskeliv.

Pga. forsvarsforbeholdet deltager Danmark ikke i EU's militære missioner og -operationer, herunder EUTM Mali og EUNAVFOR MED Operation Sophia. Danmark bidrager aktivt til EU's civile missioner, men har på nuværende tidspunkt ikke nogle sekunderede til hverken EUCAP Sahel Mali eller EUCAP Sahel Niger.

3. Formål og indhold

Rådet forventes at blive orienteret om status for igangværende CSDP-missioner og -operationer med fokus på EU's CSDP-engagement i Sahel samt EU's sømilitære operation i Middelhavet. Der forventes i denne forbindelse i overvejende grad at være fokus på indsatsen ift. regionaliseringen af CSDP-missionerne i Sahelregionen samt den strategiske udvikling af missionerne, herunder samarbejdet mellem støttemodtagere, partnere og EU samt udfordringer i relation til styrkegenerering og finansiering. Der forventes ikke vedtaget rådskonklusioner.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelserne forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinansierne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Danmark deltager som følge af forsvarsforbeholdet ikke i finansieringen af militære aktiviteter i EU-regi.

8. Høring

Sagen har ikke været i høring.

9. Forhandlingssituationen

Der forventes at være fortsat bred opbakning til EU's samlede tilgang til sikkerhed og udvikling i Sahelregionen og herunder de tre CSDP-missioner samt til fortsat EU-tilstedeværelse i Middelhavet som led i håndteringen af irregulær migration.

10. Regeringens generelle holdning

Som følge af forsvarsforbeholdet deltager Danmark ikke i vedtagelsen, udarbejdelsen og gennemførslen af Unionens afgørelser og aktioner, som har hjemmel i bestemmelser, der er angivet i forsvarsforbeholdet, og som har indvirkning på forsvarsområdet. Det gælder bl.a. EU's militære træningsmissioner såvel som militære søoperationer. Danmark bidrager aktivt til EU's civile missioner, men har på nuværende tidspunkt ikke nogle sekunderede til hverken EUCAP Sahel Mali eller EUCAP Sahel Niger. Regeringen støtter overordnet ambitionen om at øge mulighederne for, at EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik kan bidrage til at håndtere Europas sikkerhedsudfordringer, samt at EU anvender sin brede vifte af udenrigs- og sikkerhedspolitiske instrumenter til håndteringen af de komplekse udfordringer i Sahelregionen samt i Middelhavet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

EU's militære CSDP-operationer og -missioner blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 2. marts 2018.